

פניני הרמא

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה. (לב. ה.), פירש"י ותרי"ג מצוות שמרתי - ר"ל גרתי אותיות תרי"ג, נראה מפני שהיה יעקב רואה עצמו כגר בעולם הזה ולא היה נמשך לבו אחר הארציות ותאוות העולם הזה, לכן היה מסוגל לשמור על התרי"ג מצוות, והוא שאמר דוד המלך ע"ה גר אנכי בארץ אל תסתר ממני מצוותיך, כי ריבוי הגשמיות מסתיר עיני האדם ומרחיקם מן המצוות.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה. (לב. ט.), כבר האריך הרמב"ן כי פרשה זו מלמדת אותנו לדורות האיך להתנהג, וכתב עפ"י המדרש במה שאמר יעקב והיה המחנה הנשאר לפליטה, שזה מרמוז על פיזורם של ישראל, שכשממלכה אחת מצירה לנו קיים רוחה בשניה, והוא בכלל מה שאמרו חסד עשה הקב"ה עם ישראל שפזרן בין האומות. ובאמת על ידי זה היה לנו קיום בימי גלותנו.

ומכאן תוכחה מגולה לאלה שמדמים לקבץ כל ישראל למקום אחד, שמסכנים בזה את כלל ישראל, והיה לא תהיה דבר כזה עד ביאת משיח צדקנו סוף גלותנו.

(שם)

***

פניני הפרשה:

קטנתי מכל החסדים וגו'. (לב. יא.), וברש"י שמא יגרום החטא, וצ"ע דא"כ למה אמר אח"כ ואתה אמרת הטיב וכו', והרי פחד שמא יגרום החטא? ושמעתי לתרץ עפ"י מש"כ הרמב"ם בפירוש המשניות בהקדמה לזרעים דלמה פחד יעקב והרי אין הקב"ה חוזר מהבטחה טובה, ותי' דהוא רק הבטחה שאמר לנביא על אחרים, אבל הבטחה שאמר לנביא עצמו חוזר, וע"כ יעקב פחד רק מהבטחה שנאמרה לו, אבל הך הבטחה שנאמרה לאברהם אבינו אין הקב"ה חוזר ממנה [אמנם יש לדון אי כונת הר"מ רק בהבטחה שאומר לנביא דשימסרו לאחרים, ולא היכא דאומר על אחרים ודו"ק].

(מתוך כתבי שיעורי חומש ממורנו ראש הכולל הגאון הגדול רבי חיים אליעזר שלעזינגער שליט"א)

* * *

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "ויותר לבדו"

[מתוך ספר בית אב שיחות החדש – נאמר בשנת תש"ס לפ"ק]

וכן זכורני על דודי הגאון הצדיק רבי מיכל (שליזינגר) זצ"ל כשהיה חולה בביה"ח ונכנסתי לבקרו, ופתח ואמר: "דע שבבי"ד של מעלה עומד האדם לבדו בלי קרובים ובלי מסייעים, וצריך ליתן דו"ח על עצמו לבדו!".

ואיתא במדרש השבוע (עת, ז) מעשה שהיה הארי כועס על החיות, ושאלו מי ילך ויפייס אותו, אמר השועל יש לי ג' מאות משלים אני אפייסנו, אמרו לו לך, הוא הלך כמה צעדים ונעמד, שאלוהו החיות למה אתה עומד, א"ל שכחתי מאה משלים, אמרו לו לך עם מאתיים, אחרי כמה צעדים נעמד שוב אמר להם שכחתי עוד מאה, א"ל לך עם מאה משלים, הלך ושוב עמד ואמר שכחתי הכל, ואין ברירה אלא כל אחד מכס ילך לפייס בעצמו, וסיים המדרש שכך עשה יעקב אבינו, סידר הדורות והכין את נשיו וילדיו והעבירם הנחל, ולבסוף אמר שילך כל אחד לבדו ויציל עצמו, כך כתוב במדרש.

דברנו בשבוע העבר על דברי הגמרא יבמות (דף קט): שלא יועיל לאדם לזכות אחרים אם אינו עובד גם עם עצמו להתעלות, ואכן הוא בכלל מאמרם ז"ל (אבות פ"א מ"ד) אם אין אני לי מי לי, שהאדם מחויב לדאוג לשלמות העצמי, כאשר יעאע"ה היה טמון י"ד שנה בטרם צאתו לזכות את הרבים להעמיד י"ב שבטי קה.

וכבר זכרתי פעם מה שראיתי בספר אחד שכותב המחבר שבא לו אביו בחלומו ולא היה נראה שמח כ"כ, ועל שאלתו ענה הנה זה עתה גמרו את משפטי בבי"ד של מעלה, ושאלו הבן אם כן למה נראה כ"כ עצוב הלא יש לו הרבה זכות הרבים ויש לך בן כמוני גדול בתורה וע"ז ענה האב: "לענין זה טרם הגיע הדין עכתו"ד, ותימה אם כן מהו פירוש שגמרו דינו, אלא משמע מזה כי עיקר התחלת דינו של אדם על עצמו, ושלמותו בלתי תלוי מה שזיכה אחרים.

[ואפשר לכוון דזה מה שאמרו בגמרא חולין (דף צא). שמסר נפשו ע"ז, כי אין צדיקים שולחים ידם בגזל, פי' כי הם יודעים שלא תלוי ההצלחה בשל אחרים, אלא בשלו, והוא רמז נפלא, ואפשר שזו כוונת המדרש (עז, ב) שנדמה לו המלאך כרועה, שהיה מעביר צאנו של יעקב ויעקב מעביר צאנו של הרועה, או מ"ד אחר אומר שהרועה היה מעביר צאנו של יעקב וכל פעם היה צאנו חוזר עי"ש והוא תמוה, ועכ"פ אפשר שהכל משל וציור, כי לא שייך הצלת האדם ע"י אחרים, אלא מה שהוא בעצמו עושה אז יש לזה קיום מה שהוא פועל עם אחרים].

והוא ענין חנוכה נר איש וביתו, שהעיקר הוא האיש, ואח"כ ועי"ז שייך ביתו. הלל ס"ל מוסיף והולך, הוא מדליק שמונה נרות אבל סו"ס הנר העיקרי הוא האחד, ואם ישנו האחד שתחילתו לבדו ישנו גם לרבויה הבא אח"ז, ובית שמאי מוסיף דרגא שלא די שהוא מתחיל עם האחד, אלא גם בסוף אחר שכבר ישנו להריבוי עדיין לא ישכח שתכלית הכל הוא האחד לבדו - ויותר לבדו, אחר שהיה לשתי מחנות כמו שעבר את הירדן במקלו.

וכבר דברנו בפרשת קרח בענין המטות, שלא נח דעתם של ישראל על בחירתו של אהרן ורחייתו של קרח עד מעשה המטות, שהראה הקב"ה להם שלא חשוב אם נבחר פלוני או פלוני, אלא כ"א יחשוב על מצב שלמותו הוא, וזו היתה מעלת אהרן שאמר מי אנכי, ויפרח מטהו, ויקח איש מטהו ולמדו את המוסר.

מה תכלית לאדם גם בעסקו כל היום בביהמ"ד, אם בסוף היום אינו קובע שעה לחשבון נפשו הוא, אם בחובות הלבבות, אם בשערי תשובה, ללמוד מוסר עם עצמו, וימי חנוכה ילמדו לנו זאת, שידע האדם בנפשו אם הוא שייך לדרגת ויותר לבדו.

ונראה לבאר שזה שייך על מה שכתוב ויותר יעקב לבדו, ואיתא בתתם סופר (כאן) דהיינו אחר שיעקב העביר את כל מחנהו חזר לו לבדו, ור"ל שרצה לבחון את עצמו על שלמותו, וכמו דאיתא בגמרא (ע"י ב"מ דף פג: ודף פה.) שכן בחנו עצמם התנאים, יש בחלבו ויש באש לראות איך דנים אותם בשמים. וידוע מהבית הלוי שבכל ער"ש היה מכניס ידיו לאש לבחון אם יכוה, כי ת"ח אמיתי הוא כסלמנדרא [שרץ שאין האש שולט בו], כדאיתא בגמרא חגיגה (דף כז.) שאין אש שולט בו, וזו היתה כוונתו של יעקב אבינו, שידע כי סו"ס הכל תלוי בו אם שלם הוא לפני ד' ואם יכול לגבור על יצרו הוא, והוא המאבק עם המלאך, הוא השטן הוא היצה"ר.

והחת"ס ביאר בזה לשון 'כדו' שחזר עבורו, לפי דרכו עם חלופי אותיות. ולפי דרכנו י"ל כי כדו הוא כמו מקלו שנאמר בשלמה המלך, וכדאיתא בגמרא סנהדרין (דף כ:): ששלמה תחילה היה מלך על כל העולם, ואח"כ על ירושלים ואח"כ על עצמו כאשר אשמדאי ישב על כסאו כי לא הצליח לעמוד נגדו, ושלמה הסתובב בשוקי ירושלים הולך וקורא אני שלמה, מלך אני על מקלי, והיינו שמולך הוא על עצמו, אבל להיות מלך על אחרים גם אשמדאי יכול לעשות כן, ובאמת אינו מלך אלא אשמדאי, אבל שלמה שמלך על מקלו, מלך הוא וחזר למלכותו על ישראל כשעמד בבחינה.

כן יעקב אבינו אמר במקלי עברתי את הירדן, שאז היה מלך על עצמו, ועתה הייתי לשתי מחנות, ומי יודע אם מלך אני על עצמי. עד שניצח את המלאך שא"ל כי ישראל יקרא שמך, כי שרית עם אלקים ועם אנשים, נצחת במלחמה הרוחנית בנסיוןך האישי, וא"כ תהיה מלך על אנשים.

והוא ענין כדו, הכד שלו שהאדם עצמו שותה ממנו, כמו מקלו שהאדם נסמך עליו, כי ידע יעקב שסו"ס תלוי הכל בשלמותו האישית.

בשמחה רבה משגרים את ברכתנו ברכת מזל טוב לבבית
אל מול פני ידידנו עוז האי גברא רבה יקרה
איש האשכולת ממית עצמו באהלה של תורה בכל עת ועונה
מריבץ תורה לעזרים מעמיד תלמידים הרבה בקי ולמזן ירא וחרד
לדבר ה' ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, נכדו חביבו ומקורבו,
ומעתיק תורתו של הו"כ מרן רבינו הגדול ראש הישיבה שליט"א
מייסד ובריח התיכון ומגי"ש

דקהילתינו "קהילת הרמה" בירושלם עיה"ק תובכ"א

הרב הגאון רבי **אלטער אליהו שלעזינגער** שליט"א

ראש חבורה בישיבת מיר ירושת"ו עיה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת הולדת הבן למזל טוב
והננו בברכה שיזכה לגדלו ולחנכו לתורה לחופה ולמעשים טובים
ולהכניסו בביתו של אברהם אבינו בעתו ובזמנו,
ויה"ר שיוכל להמשיך בעבודתו הק' ברוב בריות גופא ונהורא מעליא
עם רוב סיעתיה דשמיא וברכה והצלחה בכל מעשה ידיו ביחד עם נו"ב
הרבנית תליט"א אשר עומדת לימינו בכל עת במסירות נפלאה,

*****

הברכה אחת היא לזקינו הגדול זקן ראשי הישיבות עם"ר
הוד כבוד פאר הדור והדרו **מרן ראש הישיבה** שליט"א
ולבנו הגאון ר' **אברהם אבא** שליט"א א"ה"כ כולל ערב-לונדון
ויה"ר שיזכו לרוות רב נחת מכל יו"ח ברוב בריות גופא ונהורא מעליא

המברכים

קהילת הרמה ירושלים